

Sygn. akt I C 1269/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia (del.) Tadeusz Bulanda

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Maciaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 lipca 2019 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa P. B. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości oraz przeciwko Powiatowi (...), Miastu S. i Miastu Ł.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża P. B. (1) kosztami procesu.

Sygn. akt I C 1269/15

UZASADNIENIE

Pozwem z 17 sierpnia 2015 roku, sprecyzowanym w piśmie z 10 września 2015 roku oraz 3 września 2016 roku, P. B. (1) wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Ministra Sprawiedliwości kwoty 1 500 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za krzywdy wyrządzone przez pracowników placówek opiekuńczo wychowawczych i zakładów karnych, w których powód przebywał z przerwami od 9 roku życia. Stwierdził, że placówki bez wyjątku nie zapewniły mu należytej opieki, zarówno psychologicznej, zdrowotnej, jak i wychowawczej, oraz obowiązkowego kształcenia, przez co przyczyniły się do późniejszych problemów życiowych i powrotów do przestępstwa. Powód podniósł, że kary pozbawienia wolności uniemożliwiają mu podjęcie pracy (pozew – k. 2-3, pisma – k. 8, 186-189).

Pozwany Skarb Państwa – Minister Sprawiedliwości wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, że twierdzenia powoda są tak ogólne, iż uniemożliwią rzetelne ustosunkowanie się do nich. Powód nie wskazał faktów, z którymi wiązałyby się odpowiedzialność Skarbu Państwa. Roszczenie powoda jest całkowicie nieuzasadnione, bowiem warunkiem koniecznym wystąpienia z żądaniem odszkodowania w stosunku do Skarbu Państwa, obok przesłanki bezprawności działania lub zaniechania i wystąpienia szkody, jest istnienie związku przyczynowo-skutkowego. Powód nie wykazał w jakikolwiek sposób, aby doszło do bezprawnego działania funkcjonariuszy placówek kierowanych przez Skarb Państwa oraz że takie działania doprowadziły u niego do powstania szkody. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia (art. 442¹ § 1 k.c.) w zakresie roszczeń wywodzonych z okoliczności wcześniejszych niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa (odpowiedź na pozew k. 46-51).

Pismem z 22 grudnia 2016 roku powód wniósł o wezwanie do udziału w sprawie Powiatu (...), Miasta S. i Miasta Ł.. Równocześnie powód zmodyfikował żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o zasądzenie tytułem zadośćuczynienia od:

- 1) Skarbu Państwa – Ministra Sprawiedliwości kwoty 500 000 złotych w zakresie krzywd wyrządzonych mu na skutek działań i zaniechań mających miejsce w Schronisku dla Nieletnich (...) oraz w Zakładzie Poprawczym w W.,
- 2) Powiatu (...) kwoty 250 000 złotych w zakresie krzywd wyrządzonych mu na skutek działań i zaniechań mających miejsce w Domu Dziecka w S.,
- 3) Miasta S. kwoty 250 000 złotych w zakresie krzywd wyrządzonych mu na skutek działań i zaniechań mających miejsce w Pogotowiu Opiekuńczym w S.,
- 4) Miasta Ł. kwoty 500 000 złotych w zakresie krzywd wyrządzonych mu na skutek działań i zaniechań mających miejsce w Domu Dziecka nr (...) w Ł. oraz Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr (...) w Ł..

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pismo procesowe powoda – k. 211-212).

Postanowieniem z 10 lutego 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, na podstawie art. 194 § 1 k.p.c., w zakresie roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdy wyrządzone P. B. (1) na skutek działań i zaniechań mających miejsce w: Domu Dziecka w S., Pogotowiu Opiekuńczym w S., Domu Dziecka nr (...) w Ł. i Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr (...) w Ł., wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanych, obok Skarbu Państwa – Ministra Sprawiedliwości: Powiat (...), Miasto S. i Miasto Ł. (postanowienie – k. 238).

Pozwani Miasto Ł., Powiat S. oraz Miasto S. wnieśli o oddalenie powództwa jako bezzasadnego oraz o zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcy procesowego według norm przepisanych. Pozwani podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia (art. 442¹ § 1 k.c.) (odpowiedzi na pozew – k. 278-282, 305-307, 326-330, 411-413).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. B. (1) urodził się (...) w Ł.. Wychowywał się w rodzinie pełnej w środowisku miejskim. Ma dwóch młodszych braci. Był zaniedbywany przez rodziców. Matka jest absolwentką szkoły specjalnej. Ojciec był murarzem i często przebywał poza domem. Atmosfera pomiędzy rodzicami była napięta.

Od 1995 roku rodzina miała nadzór kuratora.

W 1996 roku P. B. (1) został umieszczony w Pogotowiu Opiekuńczym w S. ze względu na demoralizację – kłopoty z nauką, ale przede wszystkim z zachowaniem. Z Pogotowia Opiekuńczego został zwolniony 7 lipca 1997 roku.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 12 listopada 1997 roku zastosowano wobec P. B. (1) środek wychowawczy w postaci umieszczenia go w placówce opiekuńczo wychowawczej podległej Ministrowi Edukacji Narodowej, gdyż bił inne dzieci, był bardzo agresywny, nie słuchał rodziców. Tymczasowo umieszczono go w Pogotowiu Opiekuńczym w S..

Od 28 listopada 1997 roku przebywał w Domu Dziecka w S.. Od początku pobytu sprawiał problemy wychowawcze. Zachowywał się agresywnie. Podczas pobytu na koloniach włamał się do sklepu spożywczego. Ujawniał symptomy demoralizacji, które postępowały.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 31 sierpnia 1999 roku zmieniono stosowany środek wychowawczy i umieszczono P. B. (1) w placówce opiekuńczo wychowawczej o charakterze leczniczym.

Orzeczeniem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 30 marca 2001 roku umieszczono P. B. (1) w zakładzie wychowawczym zaś orzeczeniem Sądu Rejonowego w Łowiczu z 4 października 2001 roku do czasu przewiezienia do zakładu wychowawczego umieszczono go w Pogotowiu Opiekuńczym w S.. Pomimo stosowanych środków wychowawczych i podejmowanych w placówkach działań, nasilały się u niego objawy zaburzeń zachowania.

P. B. (1) przebywał następująco w:

- a) Domu Dziecka nr (...) w Ł. – od 14 lutego 2000 roku do 28 kwietnia 2000 roku,
- b) Ośrodka Szkolno-Wychowawczym nr (...) w Ł. (obecnie Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr (...) w Ł.) – od 28 kwietnia 2000 roku do 31 sierpnia 2001 roku,
- c) Pogotowiu (...) w S. – od 12 listopada 2001 roku do 9 maja 2002 roku.

P. B. (1) kradł, dokonywał rozbojów, bił inne osoby. W okresie od 10 maja 2002 roku do 16 lipca 2002 roku i od 31 stycznia 2003 roku do 10 września 2003 roku przebywał w Schronisku dla Nieletnich (...).

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Łowiczu z dnia 14 maja 2003 roku P. B. (1) został umieszczony w zakładzie poprawczym. W Zakładzie Poprawczym w W. przebywał od 10 września 2003 roku do listopada 2004 roku, skąd trafił do aresztu śledczego na mocy postanowienia sądu o tymczasowym aresztowaniu.

P. B. (1) w warunkach izolacji penitencjarnej przebywał:

- od 31 października 2004 roku do 7 marca 2005 roku,
- od 11 kwietnia 2005 roku do 28 listopada 2011 roku,
- od 17 grudnia 2012 roku do 14 lipca 2017 roku.

(zaświadczenie – k. 24, pisma AŚ w S. – k. 54-55, 56, 57, 58, 59-60, 132-132v, pisma ZK w Ł. – k. 61-63, 64, 65, 66, 67-68, 69, 129-129v, 130-130v, 131, 314, 315, 316, 317-319, 320-322, 323, pisma ZK w K. – k. 70, 71, 72, 73, 74, pisma ZK w G. – k. 79-79v, 80, 82, 83, 133, 134, 135, przeglądarka historii rozmieszczenia – k. 81, pisma ZK w K. – k. 106, 107, 108, 109, 110-110v, 111, 112, 113, 147, 148, 149, 150-151, 152, 153, 154, 155, 156-156v, 157, 158, 159, opinie – k. 114-116, 117-117v, pisma ZK w P. – k. 136, 137, pisma ZK w Ł. – k. 138, 139, 140, pisma – k. 223, 224, 225, 227, 228, dokumentacja medyczna – k. 230-234, 789-794, dokumenty ze Schroniska dla Nieletnich (...) – k. 262-276, dokumenty z Domu Dziecka w S. – k. 336, 223, dokumenty Domu Dziecka w Ł. – k. 259 i 260, teczka ośrodka w Ł. i k. 226, dokumenty z Pogotowia Opiekuńczego w S. – teczki, dokumenty z Zakładu Poprawczego w W. – teczka, zeznania świadków: P. Z. – k. 407v, 408-408v, D. W. (1) – k. 407v-408, J. D. – k. 493-494v, A. Z. – k. 560-566, A. J. (1) – k. 566-571, B. K. – k. 571-574, G. B. – k. 574-575, A. J. (2) – k. 687-687v, W. U. – k. 704-710, B. D. – k. 722-726).

P. B. (1) od najmłodszych lat, zanim jeszcze został odebrany spod opieki rodziców, przejawiał wyraźne tendencje dysocjalne i antyspołeczne, wynikające przede wszystkim z zaniedbań rodzicielskich i środowiskowych, a także deficyty intelektualne i obniżoną sprawność poznawczą.

Pracownicy placówek, w których P. B. (1) przebywał po 1998 roku, nie poczynili jakichkolwiek uchybień, nieprawidłowości czy zaniedbań wychowawczo-opiekuńczych i edukacyjnych czy nieprawidłowości w zakresie pomocy psychiatrycznej i psychologicznej. Zakres programów edukacyjnych dopasowany był do możliwości intelektualnych i poznawczych P. B. (1) (opinia sądowa psychiatryczno-psychologiczna – k. 800-837, 884-890, 943-945).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów złożonych do akt sprawy, a także po uwzględnieniu zeznań przesłuchanych w sprawie świadków P. Z., D. W. (1), J. D., A. Z., A. J. (1), B. K., G. B., A. J. (2), W. U. i B. D., a także opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii R. W. i psychologii P. B. (2).

Dokumenty należało uznać za pełnowartościowe źródło dowodu, bowiem strony nie kwestionowały ich autentyczności i również Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do podważenia ich mocy dowodowej.

Sąd dał wiarę przesłuchanym w sprawie świadkom ponieważ przedstawili oni w sposób spójny i logiczny zachowanie P. B. (1) zarówno w okresie objętym żądaniem pozwu (zeznania: A. Z., A. J. (1), B. K., G. B., W. U., B. D.), jak i w okresie, kiedy przebywał w zakładach karnych (zeznania: P. Z., D. W. (1), J. D., A. J. (2)). Zeznania świadków znajdują potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

Sąd pominął zeznania D. W. (2), gdyż nie pamiętała powoda i okoliczności pobytu powoda w Zakładzie Poprawczym w W..

Na rozprawie w dniu 1 lipca 2019 roku Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania powoda, bowiem nie stawiał się on na rozprawie w dniu 19 października 2017 r., mimo prawidłowego wezwania do osobistego stawiennictwa (k. 719, 721).

Należało uznać za pełnowartościowe źródło dowodu także opinię psychiatryczno-psychologiczną (k. 800-837, 884-890, 943-945), wykonaną przez biegłych z zakresu psychiatrii R. W. i psychologii P. B. (2), bowiem biegli posiadają wiedzę specjalistyczną adekwatną do przedmiotu opinii, opinię sporządzono w sposób rzetelny, na podstawie akt sprawy oraz badania powoda.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Powód domagał się zadośćuczynienia za krzywdy wyrządzone mu na skutek działań i zaniechań mających miejsce w: Domu Dziecka w S., Pogotowiu Opiekuńczym w S., Domu Dziecka nr (...) w Ł. i Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr (...) w Ł., Schronisku dla Nieletnich (...), Zakładzie Poprawczym w W. – od Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Wynikający z art. 417 k.c. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie władzy publicznej obejmuje także szkodę niemajątkową (krzywdę) w ujęciu art. 448 k.c. Art. 417 k.c. powinien znaleźć zastosowanie łącznie z przepisami regulującymi skutki naruszenia dóbr osobistych, tj. art. 24, 445, 446 § 4 i art. 448 k.c. Konieczną przesłanką odpowiedzialności na gruncie art. 448 k.c. jest wina sprawcy, jednakże wina jako przesłanka odpowiedzialności za krzywdę nie jest konieczna, gdy w grę wchodzi krzywda wyrządzona przy wykonywaniu władzy publicznej.

Tak więc do odpowiedzialności odszkodowawczej władz publicznych mają zastosowanie ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej, takie jak bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą.

Wyrażona w art. 6 k.c. zasada odnosząca się do rozkładu ciężaru dowodowego ma zastosowanie również do spraw o odszkodowanie od władzy publicznej. To osoba dochodząca odszkodowania musi więc wykazać, że zachowanie władzy publicznej było bezprawne, że wystąpiła szkoda określonego rodzaju i rozmiarów oraz że zachodzi normalny związek przyczynowy pomiędzy tym zachowaniem a wystąpieniem szkody. Jedynie w przypadku dochodzenia zadośćuczynienia z powodu naruszenia dóbr osobistych poszkodowany nie musi wykazywać, że działanie sprawcy było bezprawne, art. 24 § 1 k.c. wprowadza bowiem domniemanie bezprawności zachowania osoby naruszającej dobra osobiste innego podmiotu. Pokrzywdzony musi natomiast wykazać, że jego dobra osobiste rzeczywiście zostały naruszone (patrz: komentarz do art. 417 k.c. w: M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 353–626. Wyd. 2, Warszawa 2019 oraz przywołane w komentarzu stanowisko judykatury).

Uzasadniając żądanie pozwu P. B. (1) podniósł, że została mu wyrządzona szkoda osobista, wynikająca z niewłaściwych działań lub zaniechań wychowawców i funkcjonariuszu, którzy na niego oddziaływali, a w szczególności z niezapewnienia mu należytej opieki psychologicznej, zdrowotnej, wychowawczej i obowiązkowego kształcenia, polegająca na późniejszych problemach życiowych i powrotów do przestępstwa oraz obecnej sytuacji zawodowej i życiowej. Wobec takich motywów roszczenia o zadośćuczynienie, a także wobec braku dowodów na uszkodzenie ciała powoda lub wywołania u niego rozstroju zdrowia, należy wyeliminować z podstawy prawnej art. 445 w zw. z art. 444 k.c. i skoncentrować rozważania na kwestii potencjalnego naruszenia dóbr osobistych powoda.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W wykładni art. 23 k.c. przeważa pogląd, że zarówno przy wyjaśnianiu istoty dobra osobistego, jak i jego naruszenia należy posługiwać się kryterium obiektywnym, odwołującym się do przyjętych w społeczeństwie ocen. Dobrami osobistymi są takie wartości ze świata uczuć i życia psychicznego człowieka, które uznawane są za cenne i nienaruszalne w opinii społecznej. Dobra osobiste odnoszą się do cielesnej i duchowej natury człowieka, są z człowiekiem nieodłącznie związane i wobec tego niezbywalne, należą do dóbr niematerialnych (patrz: komentarz do art. 23 k.c. w: K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1–44910, Wyd. 9, Warszawa 2018 oraz przytoczone w komentarzy stanowiska doktryny i judykatury).

Powód nie nazywa i nie definiuje dobra osobistego lub dóbr osobistych, które miałyby zostać naruszone działaniami i zaniechaniami pozwanych. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy można wywieść, że motywem żądania pozwu jest przekonanie powoda, że na skutek bezprawnych działań i zaniechań pozwanych został pozbawiony szans na prawidłowe ukształtowanie jego kompetencji zawodowych i społecznych, że został pozbawiony należnej mu jako człowiekowi możliwości prawidłowego ukształtowania swojego charakteru, osobowości i struktury psychicznej, dających szansę na prawidłowe funkcjonowanie w życiu społecznym, zawodowym, rodzinnym. Biorąc pod uwagę otwarty katalog dóbr osobistych i ich niemierzalną naturę, należy przyjąć, że w okolicznościach sprawy P. B. (1) co do zasady może poszukiwać ochrony prawnej w reżimie ochrony dóbr osobistych.

W myśl art. 24 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 k.c. stosuje się.

Jak to już zostało wcześniej wyjaśnione, przesłankami odpowiedzialności deliktowej są bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Zasada ta w przypadku odpowiedzialności deliktowej władz publicznych ulega modyfikacji, poprzez brak wyeliminowanie zawinienia jako przesłanki odpowiedzialności, zaś w przypadku odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, modyfikacji ulega także zasada rozkładu ciężaru dowodu – brak bezprawności naruszenia dóbr osobistych musi wykazać pozwany. Przesłanki odpowiedzialności deliktowej, w tym za naruszenie dóbr osobistych muszą być spełnione łącznie, dlatego już niespełnienie jednej z przesłanek wyłącza odpowiedzialność.

W ocenie Sądu postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, że nie zachodzi przesłanka bezprawności działania lub zaniechania funkcjonariuszy pozwanych i jednostek im podległych.

Kluczowe znaczenie dla ustalenia tej okoliczności miały dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz zeznania świadków, pracowników i funkcjonariuszy jednostek opiekuńczych, wychowawczych i resocjalizacyjnych, w których powód przebywał. Z materiałów tych wynika, że powód był wielokrotnie diagnozowany w celu określenia jego problemów i dysfunkcji, i w stosunku do powoda stosowane było szerokie spektrum oddziaływań w zakresie edukacji, kształtowania prawidłowej postawy społecznej, w tym eliminacji zachowań sprzecznych z normami społecznymi i prawnymi. Powodowi udzielana była pomoc pedagogiczna, psychologiczna i wychowawcza, a także pomoc medyczna – psychiatryczna wobec zdiagnozowania zaburzeń nadpobudliwości, agresywnego zachowania względem kolegów i osób dorosłych. Postępowanie dowodowe nie pozwoliło na ustalenie, iżby względem powoda były stosowane niedopuszczalne/bezprawne metody wychowawcze, w szczególności nie zostało wykazane, iżby względem powoda stosowano przemoc fizyczną.

Z zeznań świadków jednoznacznie wynika, że powód był zbuntowany, uciekał z placówek, nie podporządkowywał się regułom i nie współdziałał w stosowanych względem niego działaniach wychowawczych, socjalizacyjnych i resocjalizacyjnych.

Powód nie stawiając się bez usprawiedliwienia na rozprawę wyznaczoną w celu jego przesłuchania uniemożliwił poszerzenie materiału dowodowego o fakty istotne z jego punktu widzenia, które mogłyby odmienić ocenę zeznań świadków.

Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miała opinia biegłych psychologa i psychiatry. Biegli jednoznacznie stwierdzili, że przyczyną nieprzerwanego przebywania powoda w placówkach opiekuńczo-wychowawczych była jego nieprawidłowo kształtująca się osobowość z wyraźnymi cechami dys socjalnymi, wynikająca z wychowywania się w patologicznym systemie rodzinnym. Długotrwałe przebywanie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych było zatem konsekwencją braku możliwości sprawowania opieki nad nim przez rodziców oraz jego dysfunkcjonalnymi zachowaniami i postawami. Powód przebywając jako dziecko w warunkach patologicznego/dysfunkcjonalnego systemu rodzinnego, nabrał i utrwalił niewłaściwe, aspołeczne wzorce zachowania i postępowania oraz wykształcił własny, dysfunkcjonalny stosunek do otaczającego go świata, co skutkowało najpierw nieprawidłowo kształtującą się osobowością, a w okresie dorosłości i obecnie zaburzeniami osobowości o typie dys socjalnym. Skłonność powoda do popełnienia przestępstw wynika z jego zaburzonej osobowości, nie zaś z przebywania w placówkach, które wskazał w piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2016 roku. Biegli nie stwierdzili, by w funkcjonowaniu wskazanych przez powoda placówek wystąpiły jakiegokolwiek uchybienia, nieprawidłowości czy zaniedbania wychowawczo-opiekuńcze i edukacyjne czy nieprawidłowości w zakresie pomocy psychiatrycznej i psychologicznej w stosunku do powoda.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu. Sąd wziął pod uwagę przede wszystkim sytuację materialną powoda, która legła u podstaw zwolnienia go od kosztów sądowych w całości. Sąd też wziął pod uwagę sytuację osobistą powoda, który po wielu latach przebywania w ośrodkach opiekuńczych, wychowawczych i resocjalizacyjnych, mając obecnie (...) lata, ma szansę na ustabilizowanie swojej sytuacji życiowej, która z oczywistych względów determinowana jest sytuacją materialną. Wobec tego Sąd zaniechał nałożenia na powoda obowiązku zwrotu kosztów procesu, który tę stabilizację mógłby utrudnić (pkt 2 wyroku).